

Nominácie na udelenie ocenenia Výročná cena Samuela Zocha za rok 2024

Václav Patejdl (in memoriam)

spevák, skladateľ, hudobník a hudobný producent, spoluzakladateľ skupiny Elán

navrhovateľ: Ing. Monika Ďurajková, poslankyňa BSK

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Vašo Patejdl bol osobnosťou nielen nášho regiónu, ale stredoeurópskeho významu. Narodil sa v Karlových Varoch, no asi keď mal 6 rokov, jeho rodina sa presťahovala do Bratislavy. K hudbe mal blízko od malička, keďže jeho otec bol hudobník, a hoci mal pôvodne študovať hru na husliach, nakoniec pre krátky malíček presedlal na klavír. Po skončení SVŠ absolvoval skúšky a ukončil štúdium kompozície u profesora Alexandra Moyzesa na VŠMU v Bratislave. V roku 1968 mal Vašo svoju kapelu, ktorá sa rozpadla. Ich bubeník totiž spolu s rodičmi emigroval. Vašo Patejdl v tom čase chodil do hudobnej školy na klavír. Jedným z jeho spolužiakov bol Jožo Ráž, ktorý mal tiež kapelu. Vašo sa s ním spojil a s novými muzikantmi sa začal učiť hrať na gitaru. Jožo neskôr priviedol ďalších kamarátov z bratislavských škôl, a tak vznikol Elán. Skupina Elán sa stala známou po vystupovaní v bratislavských študentských kluboch. Do širšieho povedomia sa dostali jej pesničky „Semafor“ či „Dám ti všetko, čo mám“. V roku 1979 skupina vystúpila prvýkrát na Bratislavskej lýre so skladbou „Bláznivé hry“. Vašo Patejdl vtedy za ňu získal cenu za najlepší aranžmán.

Skupina HEX

slovenská hudobná skupina

navrhovateľ: PhDr. Alžbeta Ožvaldová, vicežupanka BSK

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Skupina HEX je jednou z najikonickejších kapiel slovenskej hudobnej scény, ktorá svojím štýlom a nezameniteľným zvukom formovala moderný slovenský pop-rock. Skupina vznikla v roku 1989 a oslávila už 35 rokov svojej existencie, čím potvrdzuje svoju jedinečnú schopnosť prinášať kvalitnú hudbu počas niekoľkých dekád. Svojimi piesňami ovplyvnila niekoľko generácií poslucháčov. Počas celej svojej kariéry si zachovala schopnosť oslovovať mladé generácie, pričom ostávala verná svojmu štýlu, zachovávala si autenticitu, pozitívne posolstvá a lásku k hudbe, čo rezonuje v jej tvorbe. Koncerty sú plné energie a spojenia s publikom, čo ich robí výnimočnými. Skupina HEX je kapela, ktorá sa stala neodmysliteľnou súčasťou slovenskej histórie s prínosom pre slovenskú kultúru i kultúrne dedičstvo. Počas svojej existencie získala už množstvo ocenení, vrátane cien ako Zlatý slávik. Je symbolom nadčasovej hudby, ktorá spája ľudí naprieč generáciami. V roku 2024 skupina oslávila jubileum – 35 rokov od svojho založenia.

Ján Lehotský

spevák, skladateľ, niekdajší líder skupiny Modus

navrhovateľ: MUDr. Dana Čahojová, starostka m. č. Bratislava – Karlova Ves, poslankyňa BSK

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Vyštudoval tanec a hru na klavíri na konzervatóriu v Bratislave a hru na husliach na LŠU. K tancu ho priviedla jeho matka, ktorá pôsobila ako primabalerína v českých a slovenských baletných súboroch a v Bratislave založila a viedla baletnú školu. Na konzervatóriu sa prirodzene dostal i ku komponovaniu hudby a založil svoju prvú kapelu Young Quarter. Od skončenia štúdia pôsobí ako hudobník v slobodnom povolaní. Patrí k najúspešnejším skladateľom slovenskej modernej populárnej hudby. V roku 1972 nastúpil do skupiny Modus a onedlho sa stal jej lídrom. Pod jeho vedením dosiahla v r. 1977 skupina historický úspech na Zlatej lýre s piesňou „Úsmev“. Okrem albumov s Modusom vydal aj 10 sólových albumov a je autorom skladieb viacerých slovenských spevákov a speváčok. Objavil a formoval hviezdy ako Miroslav Žbirka a Marika Gombitová a ako skladateľ spolupracoval s mnohými ďalšími umelcami ako Karol Duchoň, Pavol Hammel, Peter Lipa či Helena Vondráčková, čím zanechal nezmazateľnú stopu v dejinách slovenskej hudby. Získal viacero hudobných ocenení: od roku 1976 do 1997 ako autor hudby 2 zlaté, 1 striebornú a 2 bronzové Bratislavské lýry; v roku 1980 prvú cenu na Medzinárodnom festivale s Sopotoch v Poľsku Grand Prix; v roku 1986 vyhral prvé miesto s piesňou Rocky v írskom Castlebar na Medzinárodnom hudobnom festivale.

prof. Ing. Fedor Malík, DrSc.

významný slovenský enológ, vinár, spisovateľ, biotechnológ

navrhovateľ: Mgr. Juraj Petrakovič, primátor Mesta Modra, poslanec BSK

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Profesor Malík je jedným z najvýznamnejších medzinárodne uznávaných enológov v strednej Európe. Celý svoj profesionálny život venoval štúdiu a výskumu vínnej kultúry, vinárstva a enológie. Vďaka jeho odborným znalostiam a výskumom patrí medzi popredné osobnosti slovenského vinárskeho sektora. Okrem vedeckého výskumu sa aktívne zapojil aj do vzdelávania budúcich odborníkov v oblasti vinárstva a ako vysokoškolský profesor vychoval viac ako štyri stovky študentov, pre ktorých organizoval množstvo praktických kurzov a školení. Je autorom viacerých vedeckých prác, ktoré sa zaoberajú rôznymi aspektmi vinárskej technológie a enológie. Jeho práce boli pravidelne publikované v domácich aj zahraničných odborných časopisoch. Desaťročia určuje štýl a trend slovenského vinárstva. Vďaka nemu boli vyvinuté nové prístupy k spracovaniu hrozna, ktoré pomohli zlepšiť kvalitu slovenských vín, a to nielen po technickej, ale aj po organoleptickej stránke, a prispeli k popularizácii slovenského vinárstva na medzinárodnej scéne. Pravidelne sa zúčastňuje na medzinárodných konferenciách a seminároch a je členom viacerých profesijných organizácií. Ako porotca absolvoval takmer tri stovky vinárskych súťaží od Argentíny až po Island. Je to vynikajúci rétor, neúnavný propagátor vína, spisovateľ, biotechnológ, vinár, vášnivý kuchár, cestovateľ, svetobežník. Napísal viac ako 30 kníh o víne, cestovaní a gastronomických pôžitkoch. Spolu so synom prevádzkuje vinárstvo Fedor Malík & syn v Modre. Profesor vína, ako sa tiež prezýva, získal viacero ocenení a vyznamenaní za svoj prínos v oblasti vinárstva a enológie. V tomto roku oslávil životné jubileum – 80 rokov.

prof. MUDr. Karol Matulay (in memoriam)

prvý slovenský profesor psychiatrie, nestor slovenskej psychiatrie

navrhovateľ: Centrum sociálnych služieb prof. Karola Matulaya pre deti a dospelých

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Vyštudoval na Lekárskej fakulte UK v Bratislave. Najskôr ho zaujala chirurgia a interná medicína, no nakoniec dal prednosť neurológii a psychiatrii. V roku 1930 nastúpil ako neplatený sekundárny lekár na Kliniku pre choroby nervové a duševné v Bratislave. V tom čase psychiatrické oddelenia na Slovensku ešte neexistovali. Postupne cieľavedome menil pre neho osobne neprijateľný stav a inšpiráciu hľadal v zahraničí. Po vojenskej službe dostal miesto asistenta a začal študovať psychiatriu. Na Bratislavskej klinike zaviedol prácu v dielňach s krosnami a stolmi na vyšívanie a domáce práce, vrátane opráv bielizne pre celú nemocnicu. Zrušil používanie kovových ešusov a zaviedol stolovanie s obrusmi a taniermi. V r. 1938 bol habilitovaný a stal sa prvým slovenským profesorom psychiatrie. Počas 2. svetovej vojny viedol Bratislavskú kliniku. Zaslúžil sa aj o vybudovanie Psychiatrickej liečebne pre chronických pacientov vo Veľkých Levároch, špecializovanej na ich rehabilitáciu. Od 1947 pracoval v Psychiatrickej nemocnici v Pezinku a v roku 1965 dostal príležitosť vybudovať psychiatrickú kliniku v Martine a stal sa jej prednostom. Tu sa usiloval o komplexnú neuropsychiatrickú liečbu dospelých aj detských pacientov. V roku 1980 bol spoluzakladateľom Združenia pre pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím, stal s jeho čestným predsedom, organizoval odborné medzinárodné podujatia s témou Mentálna retardácia a aj vydal rovnomennú monografiu. Od r. 1990 nesie jeho meno Ústav sociálnej starostlivosti pre mentálne postihnutú mládež na Lipského ulici v Bratislave, kde sa cielene používa liečba prácou. Spolupráca s pánom profesorom bola veľmi intenzívna a na tú dobu až nezvyčajná, často ho bolo možné stretnúť priamo v zariadení v debatach s klientmi alebo ich rodičmi. Ľudí s mentálnym postihnutím považoval za schopných pracovať, pokiaľ sa im na to vytvorili vhodné podmienky – práca v kuchyni, pomocné administratívne a jednoduché manuálne činnosti či práce v záhrade. Taktiež podporoval ich vzdelanie, aby sa každý primerane svojim schopnostiam mohol naučiť čítať či písať. Len niekoľko týždňov pred svojím úmrtím v ňom odštartoval súťaže na Deň detí. V r. 1992 v Bratislave v spolupráci s Detskou klinikou na Kramároch založil pracovisko pre včasnú diagnostiku a intervenciu pre deti a pracoval tu až do konca svojho života. Jeho meno nesie aj Psychiatrická nemocnica v Kremnici, ktorá má moderné resocializačné oddelenie a je jedným z troch modelových zariadení pre dlhodobú zdravotne sociálnu starostlivosť o psychiatrických pacientov.

Fridrich Juraj Hubert

futbalista a futbalový tréner

navrhovateľ: Ernest Németh, starosta Obce Dunajská Lužná

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Je najväčšou futbalovou osobnosťou Dunajskej Lužnej, kde prežil celý život. Bol aktívnym futbalistom, no po ukončení aktívnej športovej kariéry popri svojom zamestnaní pôsobil ako futbalový tréner mládeže a mužov. Za 60 rokov vychoval nespočetné množstvo futbalistov a zaslúžil sa o rozvoj športu v obci. Spolu s manželkou, ktorá bola učiteľkou v Základnej škole Dunajská Lužná, podporovali, viedli a vychovávali mládež, ale aj seniorov k športu. Výrazne sa zaslúžil na vybudovaní telocvične a športového areálu v obci ako hlavný kontrolór a odborník v stavebníctve. V roku 2022 pri príležitosti osláv 100. výročia založenia futbalového klubu bolo pánovi Hubertovi z rúk prezidenta SFT Jána Kováčika odovzdané najvyššie vyznamenanie SFZ – Zlatý odznak SFZ, ako aj vyznamenanie BFZ – Plaketa BFZ za rozvoj futbalu v Bratislavskom kraji. V rovnakom roku bol ocenený Cenou starostu obce za výchovu a rozvoj športu v obci Dunajská Lužná. V roku 2024 oslávil životné jubileum – 85 rokov.

Ladislav Topolčány

zakladateľ hádzanárskeho klubu, tréner hádzanej

navrhovateľ: Mgr. Peter Švaral, starosta Obce Rohožník, poslanec BSK

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Významným spôsobom sa zaslúžil o rozvoj ženskej hádzanej v obci Rohožník, v okrese Malacky aj s celoslovenským dosahom. Už v roku 1986 sa podieľal na založení Hádzanárskeho klubu v obci Rohožník a od začiatku svoj voľný čas neúnavne venoval športu a práci s mládežou, tréningom žiačok, organizácii turnajov a sústredení. Ako športový tréner počas viac ako 40 rokov vychoval niekoľko generácií výborných hráčok, ktoré pôsobia aj vo vyšších hádzanárskych ligách či v reprezentácii. Športový klub hádzanej vďaka jeho zariadeniu úspešne reprezentuje obec a región aj na medzinárodných turnajoch vo viacerých krajinách Európy. Aj teraz s rovnakým nadšením a zápalom pracuje s deťmi a odovzdáva im svoje skúsenosti. Športový klub hádzanej je pre neho celoživotnou vášňou a jeho láska k športu je inšpiráciou pre ostatných. Svojím odhodlaním ukazuje, že pokiaľ mu to zdravie dovolí, bude aj naďalej aktívne prispievať k rozvoju hádzanej. V roku 2013 mu bola udelená Cena obce Rohožník za záslužnú činnosť na rozvoj športu a obce.

Mgr. Tomáš Grosmann

športový novinár, spoluzakladateľ Siene slávy slovenského basketbalu

navrhovateľ: RNDr. Martin Zaťovič, starosta m. č. Bratislava – Dúbravka, poslanec BSK

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Vyštudoval žurnalistiku na Katedre žurnalistiky FF UK v Bratislave. Dlhoročný športový novinár vo viacerých novinách (Štart, Pravda, Smena) a od roku 1994 až doteraz v redakcii novín Šport. Bol akreditovaným novinárom na niekoľkých olympijských hrách, majstrovstvách sveta a Európy v basketbale mužov a žien, na majstrovstvách sveta a Európy v rýchlostnej kanoistike, v minulosti aj vo volejbale, viac ako 2 desaťročia informoval z grandslamových tenisových turnajov, najmä Roland Garros a Australian open. Od 1992 do 2022, teda 30 rokov bol predsedom Klubu Športových redaktorov, organizátora ankety Športovec roka na Slovensku. Tiež pracoval vo vedení Klubu fair play SOŠV a moderoval slávnosti, kde oceňovali rytieri športu. Bol športový atašé v 2 výpravách Slovenska na olympiádach. Bývalý basketbalista Interu Bratislava je známy a tiež stále aktívny ako hlásateľ na basketbalových zápasov a viac rokov moderoval slávnosti Basketbalista roka. Je spoluzakladateľ Siene slávy slovenského basketbalu., autor knihy o historicky najlepšom basketbalistovi Slovenska Stanislavovi Kropilákovi. Aj na dôchodku je stále aktívny novinár i funkcionár v oblasti športu a je príkladom pre mladších kolegov. Manžel novinárky Kláry Grosmannovej.

Mgr. Klára Grosmannová

novinárka, spoluzakladateľka Slovenského syndikátu novinárov, autorka kníh

navrhovateľ: RNDr. Martin Zaťovič, starosta m. č. Bratislava – Dúbravka, poslanec BSK

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Vyštudovala žurnalistiku na Katedre žurnalistiky FF UK v Bratislave. Ešte pred nástupom na vysokú školu pracovala v Ponitrianskom stavbári – závodom časopise si odkrútila povinný rok praxe, tzv. nultý ročník. Následne pôsobila v denníkoch Ľud, Práca, Národná obroda. Bola vnútropolitickou redaktorkou a komentátorkou, dlhé roky vedúcou oddelenia. Podieľala sa na výchove desiatok mladých novinárov (študentov i elévov) v redakciách týchto novín, z ktorých sú dnes renomovaní a uznávaní publicisti. Zúčastňovala sa na mnohých diskusiách a besedách s politikmi v Slovenskej televízii a Slovenskom rozhlase. Spoluzakladala česko-slovenský časopis Mosty. Patrí k zakladateľom Slovenského syndikátu novinárov v roku 1990 a 27 rokov pôsobila v jeho najvyšších orgánoch. Je predsedníčkou Výboru Sekcie pre žurnalistiku a novinársku fotografiu Literárneho fondu, členkou Správnej rady Nadácie Čisté slovo, podpredsedníčkou Zboru zástupcov Asociácie na ochranu novinárskej etiky. Spolupracuje s OZ Babie leto. Počas 57-ročnej novinárskej kariéry publikovala v médiách približne 20 000 spravodajských, analytických a beletristických článkov. Napísala 3 knihy a v niekoľkých ďalších je spoluautorkou. Dlhoročná novinárka, ktorej články povznášali úroveň slovenskej žurnalistiky. Manželka novinára Tomáša Grosmanna.

Anna Bergerová (in memoriam)

aktívna účastníčka protifašistického odboja za 2. svetovej vojny

navrhovateľ: Ing. Pavol Troiak, prvý zástupca starostu m. č. Bratislava-Nové Mesto

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Počas 2. svetovej vojny ako členka partizánskeho zväzku Čapajev, ktoré zahŕňalo 24 obcí, poskytovala ošetrovateľskú pomoc zraneným v boji proti fašizmu a tiež vykonávala vyzvedačskú činnosť, vďaka ktorej mohli partizáni brániť dodávkam nemeckých zbraní na front. Po prepuknutí nemeckého frontu v novembri 1944 pri Kalinove naďalej pracovala ako ošetrovateľka vojakov a partizánov, ktorí sa vracali z frontu, a prepustených väzňov z koncentračných táborov. Po vojne vyštudovala gymnázium v Humennom, Právnickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave, bola funkcionárkou Slovenského zväzu žien, poslankyňou národného výboru a aktívne sa angažovala v spoločenskom a politickom živote aj v čase dokumentovania, kedy bola na dôchodku a žila v bratislavskom Novom Meste. Napriek vysokému veku pravidelne navštevovala školy a podujatia, na ktorých hovorila o svojich skúsenostiach z odboja počas 2. svetovej vojny a zapájala sa do osvetových aktivít upozorňujúcich na hrozby fašizmu a extrémizmu. Anna Bergerová svoj život zasvätila boju proti fašizmu – nielen v mladosti ako aktívna účastníčka SNP, ale aj vo vysokom dôchodkovom veku a vo svojom odhodlaní pokračovala až do smrti. V roku 2025 jej prezident Peter Pellegrini udelil štáte vyznamenanie Rád Ľudovíta Štúra II. triedy in memoriam – za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu.

Nominácie na udelenie ocenenia Pamätný list Samuela Zocha za rok 2024

doc. Mgr. art. Anna Predmerská – Zúriková

organová virtuózka, vysokoškolská pedagogička

navrhovateľ: PhDr. Elena Šebová

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Narodila sa v rodine evanjelického kňaza, na konzervatóriu v Košiciach študovala hru na organ u významného slovenského umelca Ivana Sokola a neskôr pokračovala v štúdiu na VŠMU u rovnako renomovaného organistu Ferdinanda Klindu. Svoje majstrovstvo si prehĺbila na Kráľovskom konzervatóriu v Bruseli. Bola štipendistkou Slovenského hudobného fondu, neskôr sólistkou Slovenskej filharmónie. V roku 1983 jej bola udelená Cena Frisca Kafendu za prínos v interpretačnej oblasti. Jej umenie mali možnosť počuť milovníci organovej hudby v mnohých európskych štátoch. Pre slovenský rozhlas a televíziu pripravila početné nahrávky. Nahrála 4 CD a donedávna bola tiež vyhľadávanou komornou hráčkou a sólistkou. Okrem koncertnej činnosti s poprednými domácimi i zahraničnými dirigentskými osobnosťami pôsobila ako docentka na Evanjelickej bohosloveckej fakulte UK, zastávala aj post prorektorky Univerzity Komenského, kde mala na starosti oblasť vzdelávania a bola aktívna pri zavádzaní nového VŠ zákona. V roku 2024 oslávila významné životné jubileum – 70 rokov.

akad. mal. Jozef Ilavský

akademický maliar, kresliar, krajinár, ilustrátor, grafik, grafický dizajnér

navrhovateľ: RNDr. Martin Zaťovič, starosta m. č. Bratislava – Dúbravka, poslanec BSK

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Vyštudoval Strednú školu umeleckého priemyslu, tzv. ŠUP-ku v Bratislave. Robil množstvo kresieb Bratislavy, ulíc, budov, ktoré dnes už neexistujú. V roku 1960 bol prijatý na VŠVU do všeobecnej školy maliara prof. Ladislava Čemického. Popri škole pracoval aj v oblasti úžitkovej grafiky, robil rôzne plagáty, pútače. V r. 1962 získal druhú cenu za maľbu v školskej súťaži a prešiel do portrétnej a figurálnej maľby k profesorovi Jánovi Mudrochovi. Jozef Ilavský na scénu slovenského výtvarného umenia vstúpil v 60. rokoch minulého storočia. A dostal sa aj k sakrálnym maľbám, maľoval aj hlavný oltárny obraz v Kostole sv. Kozmu a Damiána, ktorý vymenili po rekonštrukcii presbytéria v roku 1991. No pôsobil aj ako dlhoročný pedagóg. Po skončení VŠVU sa učil 16 rokov kresbu a grafiku na Pedagogickej fakulte UK v Trnave na Katedre výtvarnej výchovy až do zániku fakulty v r. 1985. Ďalších 24 rokov učil na STU na fakulte architektúry. V tomto roku oslávi životné jubileum – 85 rokov.

akad. soch. Viliam Loviška

akademický sochár, maliar, dizajnér, pedagóg, galerista a organizátor výtvarného života

navrhovateľ 1: Ing. arch. Ivan Jarina

navrhovateľ 2: PhDr. Ľudovít Petránsky

navrhovateľ 3: doc. ThDr. Sidonia Horňanová, PhD.

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Je absolventom VŠVU v Bratislave Ateliéru figurálneho a monumentálneho sochárstva prof. Jána Kulicha. Súčasne navštevoval Ateliér grafiky prof. Albína Brunovského a súkromne Ateliér Andreja Rudavského. Od roku 1986 tvorí so svojou manželkou umeleckú dvojicu. Pedagogicky pôsobil na Kameňosochárskom oddelení SUPŠ v Bratislave, neskôr ako asistent na Katedre výtvarnej tvorby Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Je zakladateľom umeleckej skupiny INAK, ateliéru BYZANT a zbierky Galéria na šindli. Je autorom mnohých sôch a pamätníkov vo verejnom priestore doma aj v zahraničí (napr. Bratislava, Nitra, Martin, Brazília, Ekvádor, Washington). Z komornej tvorby výrazne rezonuje projekt „Kamenné príbehy“ (umelecký projekt, ktorý spája výtvarnú a literárnu časť / sochu a báseň, editor Erik Ondrejčka, výtvarné spracovanie mramoru z Malých Karpát / Modra-Harmónia). Od roku 1989 sa podieľal a zúčastnil na desiatkach domácich aj zahraničných výstav: Bratislava, Pezinok, Modra, Púchov, Žilina, Praha, Paríž, Ženeva, Záhreb, Istanbul, Viedeň, Mníchov, Washington, New York, Rím a iné. Od roku 2008 ako galerista organizoval viac ako šesťdesiat kultúrno-spoločenských akcií (výstavy, koncerty, krsty kníh, diskusie, prednášky). Jeho prejav má široké rozpätie a obsahuje monumentálne diela v architektúre, ale aj komornejšie sochy, obrazy či objekty. Je držiteľom prestížneho amerického štipendia Jackson Pollock Krasner Foundation. Z domácich štipendií je to tvorivé štipendium Spolku grafikov, Nadácie M. Galandu a FPU. Ako pokračovateľ sochárskeho odkazu Andreja Rudavského je výnimočný svojou hĺbkou a šírkou tvorby (od sochy, cez maľbu, až ku básnickej tvorbe a filozofii). Jeho hlbavé, nadčasové, premyslené a odvážne umenie je vďačnou inšpiráciou pre architektov. Svojou tvorivou činnosťou prispieva nielen k rozvoju Bratislavského kraja, ale ho vynikajúco reprezentuje aj za jeho hranicami na domácej pôde i v zahraničí – v Európe a Amerike. V roku 2024 oslávil životné jubileum – 60 rokov.

Ing. Michal Majtan, PhD.

vedec, prognostik

navrhovateľ: Miestna organizácia Jednota dôchodcov Slovenska, Bratislava – Karlova Ves

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Maturoval na Vyššej hospodárskej škole v Trnave a v roku 1959 ukončil Vysokú školu ekonomickú. Neskôr externe absolvoval VŠE v Bratislave a Prahe vedeckú ašpirantúru. Vystriedal viacero zamestnaní a po roku 1989 v rámci Ústavu informácií a prognóz školstva prispel k prenosu metodológie KPM aj na oblasť školstva. V tejto oblasti sa s ňou úspešne pracuje dodnes a s jej pomocou sa produkujú prognózy vývoja všetkých druhov škôl – ich participantov, tried, absolventov, učiteľov. Od roku 1990 bol aktívnym členom Občianskej futurologickej spoločnosti, v rámci ktorej na seminároch, kolokviách a zborníkoch prispel viacerými poznatkami z analýz i prognóz vývoja ekonomiky a peňažných príjmov a výdavkov obyvateľstva. Okrem iného aj spoluautorskou originálnou metodikou analyzovania faktorov spôsobujúcich rozdiely v ekonomike a v peňažných príjmoch obyvateľstva medzi ČR a SR. Prispieval k pozitívnemu vedeckému spoločenskému pokroku v oblasti analýz a prognóz. Po vzniku samostatných republík v roku 1993 z praktických dôvodov založil Futurologickú spoločnosť na Slovensku so sídlom v Bratislave a do roku 2003 bol jej predsedom, následne zostal jej čestným predsedom. Bol a je sústavne publikačne činný, najmä v odborných časopisoch spoločenskovedného charakteru. Svojho času mal vystúpenie aj na Masarykovej akadémii v Prahe. Svojím vedeckým prínosom významne prispel k rozvoju analytických a prognostických metód ekonomického výskumu, výskumu problematiky v školstve, k originálnej metodike mnohofaktorových analýz rozdielov medzi ČR a SR v národnom dôchodku a v peňažných príjmoch a iné. Za vedu v oblasti prognostiky a školstva bol 28. 10. 2018 na pražskom hrade vyznamenaný prezidentom ČR Milošom Zemanom medailou „Za zásluhy 1. stupňa“. Spoločensky bol viac rokov predsedom Klubu individuálnych členov SLOVES, je tiež členom SZPB v Bratislave – Karlova Ves. Stále je veľmi aktívny a takmer na týždennej báze organizuje historicko-poznávacie jednodňové výlety pre seniorov.

Andrej Mičunek

zakladateľ Tanečného klubu Danube pre tanečníkov so zdravotným znevýhodnením

navrhovateľ: RNDr. Martin Zaťovič, starosta m. č. Bratislava – Dúbravka, poslanec BSK

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Od 1985 do 2000 bol vrcholový tanečník spoločenských tancov. Pred 30 rokmi, v roku 1994 založil Tanečný klub Danube Bratislava, najskôr pre zdravú populáciu, no od roku 1996 začal klub aj s tancom integrovaných tanečných párov, kde je jeden z partnerov zdravotne postihnutý (vozíčkar, telesne, mentálne, zrakovo, sluchovo). Na integrované tance chodia tanečníci aj z iných miest Slovenska. Takýto klub, ktorý robí so všetkými typmi znevýhodnených na súťažnej úrovni, je v Európe jedinečný a má aj výsledky. Danube patrí k priekopníkom integrovaných tanečných párov aj za našimi hranicami, Andrejovi Mičunekovi sa podarilo rozšíriť integrované tancovanie mimo Slovenska – do krajín ako Česká republika, Veľká Británia, Španielsko, Rakúsko, Gruzínsko, USA či Kanada. Úspech klubu – vicemajstri sveta, Európy, víťazi Svetového a Európskeho pohára v tanečnom športe na vozíčku, víťazi international open súťaže, medailisti národných majstrovstiev v tanečnom športe. Okrem tanca robí TK Danube vo svojich priestoroch aj terapie slúžiace pre členov klubu – zdravých aj znevýhodnených (napr. hydroterapia, infrasauna, Snoezelen miestnosť).

Mgr. Peter Lovaš

slovenský parastolný tenista, paralympijský víťaz

navrhovateľ: Ing. Edit Valacsai, starostka Obce Malino

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Peter Lovaš skončil na invalidnom vozíku po úraze, ktorý utrpel ako 20-ročný na sedadle spolujazdca pri autonehode. No so svojím osudom sa rozhodol popasovať a nielenže vyštudoval vysokú školu, ale stal sa aj reprezentantom Slovenska v parastolnom tenise. K nemu sa dostal v Kováčovej v rámci rekonvalescencie po nehode, vážnejšie sa mu začal venovať v roku 2012 v klube ŠK Altius na Mokrohájskej a na najvyššej úrovni od roku 2020 pod vedením Andreja Bardoňa, s ktorým trénuje aj v súčasnosti v bratislavskej Rači. Získal už mnoho ocenení: striebornú medailu z dvojhier na turnaji Lignano Masters (2023), bronz z dvojhry a zlato zo štvorhry na World Abilitysport Games v Thajsku (2023), zlato v štvorhre na Egypt Para Open v Gize (2024), individuálne striebro a bronz vo štvorhre vo Wladyslawowe (2024) či individuálne zlato a bronz vo štvorhre na turnaji v Thajsku (2024). A na paralympijských hrách v Paríži 2024 Peter Lovaš s Jánom Riapošom vybojovali zlato. Aj napriek hendikepu žije naplno, neklesá na duchu a plní si svoje sny. Je príkladom pre všetkých, ako sa nevzdávať a nestrácať chuť do života napriek životnému údely. Je otvorený novým veciam, rád spoznáva nové miesta a krajiny, je pozitívne naladený a vždy priateľský a nápomocný okoliu. Po rekonvalescencii začal študovať nadstavbové štúdium sociálno-právna činnosť na Mokrohájskej v Bratislave. Rok študoval aj v Dánsku angličtinu a sociálny systém Dánska. Je absolventom VŠ zdravotníckej a sociálnej prác sv. Alžbety (odbor sociálna práca so zameraním na sociálne poradenstvo) a pracuje ako projektový manažér a výskumný analytik. Svoje vzdelanie využíva v každodennom živote, pomáha iným s podobným osudom, snaží sa ich viesť k športu a neustále ich podporuje-motivuje pri tejto činnosti.

Mgr. Juraj Hvozdík

florbalový hráč, tréner, organizátor, funkcionár na klubovej regionálnej a zväzovej úrovni

navrhovateľ: Ing. Jozef Krúpa, starosta m. č. Bratislava – Záhorská Bystrica, poslanec BSK

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: V roku 2006 sa stal spoluzakladateľom florbalového tímu Tsunami Záhorská Bystrica, ktorý sa za posledných 10 rokov prebojoval medzi špičku slovenskej ligy, stal sa niekoľkonásobným vicemajstrom ligy a 4-krát majstrom SR v rozličných kategóriách. Je príkladom aktívnej osobnosti športu, férovosti a charakterových vlastností, ktoré sú ideálnym príkladom pre deti a mládež, s ktorými denne pracuje. Florbalu sa venuje 22 rokov, z toho 18 rokov práve práci s mládežou. Je výkonným viceprezidentom Slovenského zväzu florbalu a tréner ligových družstiev starších žiakov a starších žiačok. Jeho aktuálnym cieľom je rozvíjať dievčenský florbal. Ako tréner sa stal mnohonásobný Majster Bratislavského kraja, 2-krát vicemajster Majstrovstiev Slovenska mládeže a vicemajster Extraligy juniorov.

Mgr. art. Ľubica Mešková

riadiateľka umeleckého súboru Technik STU, umelecká vedúca detského folklórneho súboru
navrhovateľ: Slovenská technická univerzita v Bratislave

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Od detstva má blízko k folklóru a tancu, ktorému sa venuje dodnes. Vyštudovala VŠMU, odbor choreografia ľudového tanca u pána Prof. Štefana Nosáľa. Od roku 1998 pôsobila ako umelecká vedúca a od roku 2009 ako riadiateľka Vysokoškolského umeleckého súboru Technik Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. Vedie tiež Detský folklórny súbor Prvosienka, ktorý vznikol v roku 1981 vo Vajnorochoch. Získané skúsenosti odovzdáva aj deťom v predškolských zariadeniach školičkami tanca. Svoje vedomosti a nadobudnuté skúsenosti využíva pri spracovávaní tradičného materiálu do štylizovanej formy pre divákov.

Mgr. Pavol Gašaj

pedagóg, riaditeľ ZŠ, zakladateľ silvestrovského behu o pohár starostu Obce Blatné

navrhovateľ: Mgr. Katarína Polakovičová, starostka Obce Blatné

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Pochádza z učiteľskej rodiny. Na Pedagogickej fakulte v Trnave vyštudoval ruský jazyk a výtvarnú výchovu, neskôr si vzdelanie rozšíril aj o predmet etická výchova. Svoj profesionálny život zasvätil práci pedagóga, pôsobil ako učiteľ, zástupca riaditeľa a neskôr ako riaditeľ základnej školy v Obci Blatné. Počas pedagogickej praxe odovzdával žiakom nielen vedomosti, ale aj hodnoty prostredníctvom výučby výtvarnej a etickej výchovy. V roku 2006 mu pri príležitosti Dňa učiteľov bolo predsedom BSK a prednostom krajského školského úradu v Bratislave udelené „Ocenenie za dlhoročnú obetavú prácu pri výchove a vzdelávaní mladej generácie“. Je vzorom aktívneho občana, ktorý sa aktívne zapájal do kultúrnych, spoločenských a športových akcií a svojou prácou, neúnavnou aktivitou a pozitívnym prístupom k životu ovplyvnil stovky žiakov a inšpiroval mnohých kolegov a spoluobčanov. Venoval sa aj verejnoprospešnému daniu v obci Blatné pred rokom 1989 aj po revolúcii (najskôr ako poslanec, neskôr ako aktivista obecného zastupiteľstva v oblasti športu a kultúry). Vo voľnom čase sa venoval behu, zabehol 52 maratónov, 66 polmaratónov a desiatky kratších behov. V roku 1993 založil Silvestrovský beh o pohár starostu obce Blatné, ten sa odvtedy koná pravidelne (okrem pandémie) a stal sa významnou športovou a spoločenskou tradíciou regiónu, účastníkmi sa stávajú aj celé rodiny. Až do roku 2019 bol hlavným organizátorom a aj vzorom ako aktívny športovec. Z mladých nadšencov pre šport vychoval spoľahlivých nasledovníkov, ktorí prevzali prípravu a organizáciu silvestrovského behu. Na ocenenie je navrhnutý za významný prínos v oblasti vzdelávania, športu a rozvoja komunity. V roku 2024 oslávil významné životné jubileum – 80 rokov.

PhDr. Alena Bučková

bývalá predsedníčka Miestneho odboru Živeny Bratislava, pedagogička, novinárka

navrhovateľ: Miestny odbor Živena Bratislava

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Je absolventkou Filozofickej fakulty Univerzity Komenského a City University Bratislava. Bola vysokoškolskou učiteľkou, novinárkou, prvou hovorkyňou Mestskej časti Bratislava-Nové Mesto a prvou hovorkyňou novovzniknutého celoštátneho Hasičského a záchranného zboru. Založila a viedla mediálnu agentúru „alamedia“, stránku na pomoc rodinám ťažko chorých seniorov „seniorhelp.sk“, založila a bola predsedníčkou „Klubu publicistiek píšucich o ženách“. Je spoluautorkou knihy „1989 Nežná revolúcia Velvet revolution“ (2011) a niekoľkých ďalších publikácií vydaných napríklad pri významnej príležitosti Živeny. Súčasťou Živeny sa stala v roku 1989. Podieľala sa na organizácii celoslovenských a miestnych podujatí a tlačových besied. V rokoch 2011-2023 bola predsedníčkou Miestneho odboru Živeny Bratislava a v období 2014-2017 aj tajomníčkou Ústredia. Za aktivity v prospech žien na poste redaktorky a za činnosť v mimovládnych organizáciách bola na návrh Výboru Národnej rady SR pre ľudské práva, národnosti a postavenie žien zapísaná do ročenky International Who's Who Of Professionals and Business Women 2001 (USA) a na návrh predsedníčky spolku Živena Zory Breierovej aj do Who is Who v Slovenskej republike (2013). Alena Bučková nebola iba členkou spolku Živena, ale stala sa jeho srdcom a motorom, ktorý poháňal aktivity podporujúce kultúrne dedičstvo a spoločenské postavenie žien. Svojou neúnavnou prácou a víziou nadviazala na odkaz významných žien slovenskej histórie, ktoré stáli pri zrode tohto spolku, ako napríklad Terézia Vansová či Elena Maróthy-Šoltéssová. Nielenže pokračovala v ich odkaze, ale ho aj obohatila o nové myšlienky a iniciatívy, ktoré reflektovali potreby modernej doby. Jej schopnosť prepojiť historické hodnoty s aktuálnymi spoločenskými výzvami z nej robí výnimočnú osobnosť, ktorá svojou prácou pozitívne ovplyvnila životy mnohých generácií. Prostredníctvom svojej práce v Živene, ako aj v médiách a neziskovom sektore, vytvárala priestor pre dialóg, osvetu a spájanie komunít. V roku 2024 oslávila životné jubileum – 70 rokov.

Mgr. Eva Považanová

bývalá učiteľka, riaditeľka školy, dobrovoľníčka v miestnom spolku Slovenského Červeného kríža

navrhovateľ: RNDr. Martin Zaťovič, starosta m. č. Bratislava – Dúbravka, poslanec BSK

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Celý život sa aktívne ako učiteľka aj ako riaditeľka základnej školy zapájala do rozvoja kultúrno-spoločenských aktivít. Bola tvorivou učiteľkou výtvarnej výchovy, organizovala aktivity a činnosti, ktoré rozvíjali a podporovali tradície. Má dlhoročné zásluhy v oblasti rozvoja vzdelávania, v oblasti poskytovania prvej pomoci a medzigeneračnej spolupráce so strednými, základnými a materskými školami. Bola zakladajúcou členkou Denného centra 4 v bratislavskej Dúbravke a niekoľko rokov jeho vedúca, kde zanechala za sebou kus práce. Ako aktívna členka Rady seniorov roky nezištne pomáhala pri organizovaní a realizácii všetkých spoločných akcií. Bola predsedníčkou, neskôr podpredsedníčkou Miestneho spolku Slovenského Červeného kríža a pomáhala pri organizovaní prínosných školení aj pre žiakov a učiteľov v oblasti zdravotníckej osvetu. Na ocenenie je navrhnutá za prínos v oblasti vzdelávania, dobrovoľníctva a kultúry. V tomto roku osláví životné jubileum – 85 rokov.

Mgr. Anna Legindiová

bývalá učiteľka, predsedníčka miestneho spolku Slovenského Červeného kríža v Senci

navrhovateľ: Ing. Mária Hudáková, poslankyňa BSK

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Celý svoj profesijný život, t. j. 50 rokov (od 1974 do 2024), bola učiteľkou 1. stupňa na ZŠ J. G. Tajovského v Senci, kam nastúpila po ukončení Pedagogickej fakulty na UK v Trnave. Okrem pedagogickej práce v škole sa zaujímala aj o život v meste Senec, od 1975 bola členkou a neskôr aj predsedníčkou Zboru pre občianske záležitosti v meste Senec a k obyvateľom mesta sa prihovára pri rôznych významných životných udalostiach (krst, sobáš či pohreb). Tú najväčšiu dobrovoľnícku prácu však vykonávala pre Slovenský Červený kríž, v roku 1974 sa stala členkou výboru miestneho spolku a na starosti mala prácu s mládežou. Aj preto od roku 1983 až dodnes vedie na ZŠ zdravotnícky krúžok. Od 2010 je predsedníčkou miestneho spolku Slovenského Červeného kríža v Senci. S tímom dobrovoľníkov organizuje v Senci každý rok odbery krvi, okrem toho sa ako dobrovoľníčka zúčastňuje ako zdravotná služba prvej pomoci na športových a kultúrnych podujatiach v meste či organizuje dobrovoľnícke zbierky potravín pre sociálne slabšie rodiny. Celý svoj život venovala deťom, mládeži, práci pre miestnu komunitu a dobrovoľníckej práci pre Slovenský Červený kríž.

Marta Benešová

učiteľka ZŠ, vedúca speváckeho zboru

navrhovateľ: Ing. Mária Hudáková, poslankyňa BSK

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Po gymnáziu absolvovala pedagogické nadstavbové štúdium a do roku 1980 pracovala ako vychovávateľka v domove mládeže. Následne vystriedala viacero zamestnaní a do školstva sa opäť vrátila v roku 2008 na základnej škole v Senci. Počas celého obdobia, aj mimo školstva, sa venovala deťom, pre ktoré pripravovala bábkové divadlá s cieľom deti zabaviť, ale aj ich viesť k dobrým vlastnostiam a k vzájomným dobrým vzťahom. Samotný dar hudby uplatňovala v práci najmä s mládežou. Nahrávala v Slovensko rozhlas a televízii s folkovou skupinou Kvapky, v ktorej účinkovala v 80. rokoch minulého storočia. Počas celého produktívneho veku si všímala talenty mladých v školstve i mimo neho a spájala ich do hudobných a divadelných tímov, pre ktoré tvorila piesne a rôzne hudobno-literárne príležitostné pásma. Svoje heslo „pomocou hudby ľudí spájať a robiť ich lepšími a šťastnejšími“ uplatňuje aj pri vedení ženského speváckeho zboru Limbora v Senci, ktorý prevzala v roku 2017 a vedie ho dodnes. Absolvovala viacero dirigentských kurzov a pravidelne so zborom účinkuje na rôznych podujatiach v Senci a okolí. Pod jej vedením zbor nahral CD s vianočnými piesňami. Aj v súčasnosti, už ako dôchodkyňa, vedie mládežnícku vokálno-inštrumentálnu skupinu Pronto tím. A v Tonkovciach sa venuje rómskym deťom, ktoré učí hrať na gitare.

Štefan Horňák

celoživotný pracovník Csemadoku, turistický sprievodca, bývalý redaktor rádia

navrhovateľ 1: Mgr. Tünde Neszméri, poslankyňa BSK

navrhovateľ 2: Ing. Edit Valacsai, starostka Obce Malinovo

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Vyštudoval odbor maďarský jazyk – slovenský jazyk na Pedagogickej fakulte v Nitre, avšak učiteľom sa nestal. Namiesto toho začal svoju kariéru kultúrneho pracovníka na ústrednom výbore Csemadoku v Bratislave najprv ako jazykový špecialista, potom ako odborný pracovník klubovej činnosti, inštruktor na organizačnom oddelení až sa stal tajomníkom Mestského výboru v Bratislave. Zastával tiež funkciu vedúceho odboru kultúry a tajomníka Maďarskej vedeckej spoločnosti v Československu. Bol pri zrode Mestských kultúrnych dní v Bratislave, ktorú Csemadok usporiadal už po 38-krát. Na ústrednom výbore Csemadoku pôsobil do apríla 1994, potom sa stal štátnym radcom na Ministerstve kultúry SR a od r. 1999 začal pracovať ako redaktor v maďarskom vysielaní Slovenského rozhlasu, v súčasnosti Rádio Patria, kde bol ešte donedávna činný. Od 1998 do 2010 bol poslancom obecného zastupiteľstva v Malinove. A keďže sa zaujímal o históriu, stal sa aj turistickým sprievodcom po Bratislave, čím podporuje aj cestovný ruch nášho kraja. Popri sprievodcovskej činnosti sa venuje aj životu a tvorbe významného sochára, rodáka z Bratislavy Jánosa Fadrusza, o ktorom napísal knihu. Okrem toho publikuje články na webstránke OZ Bratislavské rožky, ktorého je tiež členom, tie sú venované histórii Bratislavy a osobnostiam bratislavského regiónu. V tomto roku oslávil životné jubileum – 70 rokov.

Materiál spracovala: Mgr. Janka Luňáková

Nominácia na udelenie ocenenia Historická osobnosť regiónu za rok 2024

Imrich Karvaš

* 25. 2. 1903, Varšany (dnes Kalinčiakovo, Levice)

† 20. 2. 1981, Bratislava

slovenský národohospodár, právnik, vysokoškolský pedagóg, počas 2. svetovej vojny prvý guverner Slovenskej národnej banky

Životopis Imricha Karvaša – nominácia na Ocenenia Bratislavského samosprávneho kraja

Imrich Karvaš bol jednou z najvýraznejších osobností slovenskej ekonomiky a politického života 20. storočia. Ako ekonóm, predstaviteľ slovenskej inteligencie, aktívny účastník Slovenského národného povstania (SNP) a dlhoročný politický väzeň, jeho život je príbehom nezlomnej odvahy, profesionality a neúprosného zápasu za slobodu a spravodlivosť. Jeho život a práca mali zásadný vplyv na formovanie hospodárskeho a politického života Slovenska, a to aj napriek tomu, že sa počas svojej kariéry stretol s nepredstaviteľnými osobnými i profesionálnymi prekážkami. Jeho prínos nie je len v oblasti ekonomiky, ale aj v obhajobe základných ľudských práv a slobôd, ktoré zostali aj po jeho útlaku základným odkazom pre ďalšie generácie. Pre Bratislavský samosprávny kraj, kde strávil väčšinu svojho života a formoval svoju profesijnú kariéru, je Imrich Karvaš nenahraditeľnou historickou postavou, ktorá si zaslúži ocenenie za svoj vplyv na ekonomickú a politickú podobu regiónu i celého Slovenska.

Osobná a profesionálna cesta

Imrich Karvaš sa angažoval v oblasti verejného hospodárstva, kde bol známy svojimi odbornými analýzami a prácami v oblasti rozvoja a stabilizácie hospodárstva. Publikoval svoje najvýznamnejšie vedecké dielo *Základy hospodárskej vedy*. Jeho najväčším odborným úspechom bolo podieľanie sa na budovaní devízových rezerv Slovenska, čo malo kľúčový význam pre finančnú stabilitu povojnového štátu.

Počas vojny sa pripojil k odboju a aktívne sa zúčastnil na Slovenskom národnom povstaní, kde zohral významnú úlohu ako člen ekonomickej sekcie povstaleckej vlády.

Po vojne, v období komunizmu, sa stal jedným z najvýznamnejších ekonómov, ktorí sa venovali nielen rozvoju národného hospodárstva, ale aj tvorbe devízových rezerv novozaloženého slovenského štátu. Imrich Karvaš mal nezastupiteľnú úlohu pri zabezpečovaní stabilizácie slovenskej ekonomiky, pričom sa podieľal na formovaní ekonomických politík, ktoré umožnili krajine zotrvať v náročných časoch.

Jeho odborné zázemie a schopnosti ho však nepripravili na to, čo prišlo – politická perzekúcia. Ako zarytý kritik režimu a obhajca demokratických hodnôt bol niekoľkokrát uväznený a trpel v komunistických väzniciach. Jeho odhodlanie zostať verný svojim presvedčeniam a právo na slobodu slova sa stali symbolom odporu proti totalitnému režimu. Tento jeho postoj mal hlboký osobný aj odborný význam, ktorý zasiahol mnohých jeho kolegov aj mladých ekonómov, ktorí sa od neho učili.

Pôsobenie počas obdobia Slovenského štátu

Imrich Karvaš pôsobil ako guvernér Slovenskej národnej banky v rokoch 1939 až 1944. Taktiež pôsobil ako predseda Najvyššieho úradu pre zásobovanie v rokoch 1942 až 1944. Jeho pôsobenie v týchto funkciách treba vnímať aj v kontexte vtedajších politických okolností, ktoré ho priviedli k tomu, že sa od roku 1943 zapojil do ilegálneho protifašistického hnutia.

Účasť v SNP a politický odpor

Imrich Karvaš bol aktívnym účastníkom Slovenského národného povstania (SNP), kde zohral dôležitú úlohu. Jeho odborné znalosti a angažovanosť v SNP sa neobmedzovali len na vojenské a politické oblasti, ale aj na riešenie praktických problémov ekonomiky, ktoré vznikali v dôsledku vojnového konfliktu. Aktívne sa podieľal na príprave hospodárskeho zabezpečenia SNP. Nariadil deponovať zásoby obeživa a presunúť zásoby a pohonné hmoty pre povstaleckú armádu do Banskej Bystrice. V septembri 1944 bol zatknutý a väznený v koncentračných táboroch Flossenbürg, Dachau, Innsbruck a Niedersdorf.

Obdobie po 2. svetovej vojne

1945 – 1948:

Po vojne sa Karvaš vrátil do verejného života, ale jeho pozícia bola komplikovaná vzhľadom na jeho pôsobenie v Slovenskom štáte. V tomto období sa snažil o stabilizáciu slovenskej ekonomiky, ale jeho snahy boli limitované politickým vývojom a nástupom komunizmu.

Po komunistickom prevrate v roku 1948 bol Karvaš politicky perzekvovaný. Keďže odmietol spoluprácu s komunistami, bol obvinený z velezrady a odsúdený v Prahe na dva roky väzenia a stratu majetku. V roku 1958 bol opätovne obvinený, tentokrát zo špionáže a velezrady a odsúdený na 17 rokov väzenia. Väznený bol v rôznych komunistických väzniciach a pracovných táboroch. V roku 1960 bol prepustený na amnestiu, ale jeho rehabilitácia bola komplikovaná. V roku 1969 bol súdne rehabilitovaný.

Napriek perzekúcii a väzneniu sa Karvaš venoval odbornej práci a publikoval štúdie z oblasti ekonómie. Po prepustení z väzby sa Imrich Karvaš vrátil k práci, aj keď jeho profesijný život bol výrazne poznačený politickými represiami. Napriek všetkým ťažkostiam sa vždy snažil šíriť svoje odborné názory a angažovať sa vo verejnom živote.

Imrich Karvaš zomrel 22. februára 1981 v Bratislave.

Po roku 1989 mu boli udelené in memoriam vysoké štátne vyznamenania:

- Rad T. G. Masaryka
- Pribinov kríž I. triedy

Odborná a publikačná činnosť

Imrich Karvaš bol významným ekonómom, ktorý sa venoval predovšetkým teoretickej a praktickej analýze hospodárstva. Jeho najvýznamnejšie dielo je „Základy hospodárskej vedy“, ktoré vyšlo v roku 1947 a bolo znovu vydané v roku 1999. Okrem toho publikoval množstvo odborných štúdií a článkov v rôznych odborných časopisoch a zborníkoch.

Pôsobenie v akademickej sfére:

Imrich Karvaš pôsobil ako pedagóg a prednášal na viacerých vysokých školách. Pôsobil na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, kde prednášal národohospodárske predmety. Bol jedným zo spoluzakladateľov Vysokej školy obchodnej (dnes Ekonomická univerzita v Bratislave). Jeho pôsobenie v akademickej sfére bolo významné pre rozvoj ekonomického myslenia na Slovensku.

Karvaš a Bratislavský kraj

Z hľadiska jeho prínosu pre Bratislavu, kde žil väčšinu svojho života, mal Imrich Karvaš zásadný vplyv na rozvoj ekonomickej a akademickej sféry. Bol priekopníkom v oblasti teoretickej aj praktickej ekonomickej analýzy a jeho práca bola cenným príspevkom k tvorbe hospodárskej politiky.

V kontexte súčasného rozvoja Bratislavy a Bratislavského kraja, kde sa stretávame s výzvami, ako sú globalizácia, digitálna transformácia a klimatické zmeny, sa jeho odkaz stáva čoraz aktuálnejším. Karvašov prístup k ekonomike, ktorý zdôrazňoval etiku, transparentnosť a dôležitosť stabilného a spravodlivého hospodárstva, je dnes v mnohých oblastiach neoceniteľný. Jeho život ukazuje, že v časoch kríz a neľútostných politických a ekonomických tlakov je nevyhnutné zostať verný svojim hodnotám.

Dedičstvo a význam pre súčasnosť

Imrich Karvaš je postava, ktorá dokázala v ťažkých časoch obhájiť hodnoty slobody, spravodlivosti a odbornosti. V súčasnosti, keď svet čelí ekonomickým a politickým výzvam, je jeho odkaz dôležitejší ako kedykoľvek predtým. Karvaš nám pripomína, že práca, ktorú vykonávame, nie je len o ekonomických číslach, ale aj o ľuďoch a ich životoch, ktoré ovplyvňujeme.

V roku 2024, keď sa Bratislavský samosprávny kraj pripravuje na nové výzvy, je príležitosť si pripomenúť významné osobnosti, ktoré formovali jeho súčasnú podobu. Imrich Karvaš bol jedným z tých, ktorí nie len že svojim životom ovplyvnili celý región, ale svojimi odbornými schopnosťami prispeli k formovaniu ekonomiky, ktorá dnes podlieha novým výzvam globalizácie, klimatických zmien a technologických revolúcií. Jeho osobný boj za pravdu, slobodu a odbornosť zostáva pre dnešných Bratislavčanov a Slovákov neoceniteľnou inšpiráciou.

Záver

Imrich Karvaš je osobnosť, ktorá si zaslúži byť ocenená za svoju nezlomnú odvahu, odborné schopnosti a neoceniteľný prínos k rozvoju ekonomiky a politiky Slovenska, a to najmä v Bratislavskom kraji. Jeho život a dielo nám dnes pripomínajú hodnoty, na ktorých je postavená nielen slobodná a demokratická spoločnosť, ale aj spravodlivé a stabilné hospodárstvo. Preto je celkom prirodzené, že práve on by mal byť uznaný a ocenený na tohtoročných Oceneniach Bratislavského samosprávneho kraja.

Jeho odkaz by mal byť pre nás inšpiráciou, aby sme sa neľakli stáť na strane spravodlivosti a odbornej integrity, bez ohľadu na politické alebo spoločenské okolnosti. Ocenenie Imricha Karvaša na Oceneniach Bratislavského samosprávneho kraja by bolo nielen poctou jeho osobnosti, ale aj silným vyjadrením hodnoty, ktorú predstavuje jeho práca pre Bratislavu, slovenskú ekonomiku a spoločnosť ako celok.